

2101000402020001
EXAMINATION FEBRUARY-MARCH 2024
MASTER OF ARTS EXTERNAL PART-2
SANSKRIT PAPER: VII
VEDANG LITERATURE LEVEL 2

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks: 100]

Instructions:

1. Fill up strictly the following details on your answer book
  - a. Name of the Examination :**MASTER OF ARTS EXTERNAL PART-2**
  - b. Name of the Subject :**SANSKRIT PAPER-VII VEDANG LITERATURE LEVEL 2**
  - c. Subject Code No :**2101000402020001**
2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.
3. Figures to the right indicate full marks of the question.
4. All questions are compulsory.

Seat No:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

Q.1 (અ) ટૂંકમાં જવાબ આપો. (ગમે તે પાંચ)

10

Write answer in short. (Any five).

1. વ્યુત્પત્તિ અને નિર્વચનની વ્યાખ્યા જણાવો.
Give the definition of vyutpatti and nirvachan.
2. 'ભાવપ્રધાનમાસ્ત્રાતમ્' પદને ટૂંકમાં સમજાવો.
Briefly explain the word 'ભાવપ્રધાનમાસ્ત્રાતમ્'.
3. 'ભક્તિસાહચર્ય' કોને કહે છે?
Who is called 'ભક્તિસાહચર્ય'?
4. 'પુરુરવા - ઉર્વશીસૂક્ત' ના દેવતા અને ઋષિ કોણ છે?
Who is the deity and sage of 'પુરુરવા - ઉર્વશીસૂક્ત'?
5. 'પિતૃગણસૂક્ત' ના દેવતા અને ઋષિ કોણ છે?
Who is the deity and sage of 'પિતૃગણસૂક્ત'?

6. कोने देवोना वैध तरीके ओणभवामां आवे छे?
Who is known as the physician of gods?

7. ऋग्वेदना मंडलक्रम विशे टूंकमां माडिती आपो.
Give sort information regarding order of the ऋग्वेद.

બ) મહાવિધાલયમાં યોજાયેલ વાર્ષિકોત્સવનું વર્ણન કરતો પત્ર તમારા મિત્રને
સંસ્કૃતમાં લખો. 10
Write a letter in Sanskrit to your friend describing annual gathering held
in your college

अथवा
OR

બ) વિદેશ વસતા મિત્રને ભારતીય તહેવારોનું વર્ણન કરતો પત્ર સંસ્કૃતમાં લખો. 10
Write a letter in Sanskrit describing Indian festivals to a friend living
abroad.

Q.2 અ) ઋચાઓ સાનુવાદ સમજાવો. (ગમે તે ત્રણ) 12
Explain Richas with translation. (any three)

- 1) ત્રિકંદ્રુકેભિઃ પતતિશલ્લુર્વીરકૃમિદ્બૃહત્।
ત્રિષ્ટુભાંયુત્રી છન્દાસિ સર્વા તા યમ આહિતા ॥૧૦-૧૪-૧૬ ॥
- 2) ઉદીરતામવરુ ઉત્પરાંસુ ઉન્મધ્યમાઃ પિતરંઃસોમ્યાસંઃ।
અસું ચ ઈયુરંવૃકા ઋતજ્ઞાસ્તે નૌઽવન્તુ પિતરો હવૈષુ ॥૧૦-૧૫-૧ ॥
- 3) અભિ ત્વાં સિન્ધો શિશુમિત્ર માતરો વાશ્રા અર્ષન્તિ પયંસેવ ધેનવઃ।
રાજૈવ યુધ્વાં નયસિ ત્વમિત્સિચૌ યદાંસામગ્રં પ્રવતામિનંક્ષસિ ॥૧૦-૭૫-૪ ॥
- 4) આપોં રેવતીઃ ક્ષયંથાહિવસ્વક્રતુંચભૃદ્રંબંભૃથામૃતંચ।
રાયશ્ચ સ્થ સ્વંપત્યસ્ય પત્નીઃ સરંસ્વતી તદ્ગૃણતે વયો ધાત્ ॥૧૦-૩૦-૧૨ ॥
- 5) અહમેવ વાતંદૃવ પ્ર વામ્યારભમાણા ભુવંનાનિ વિશ્વાં।
પુરો દિવા પુર ણના પૃથિવ્યૈતાવંતી મહિના સં બંભૂવ ॥૧૦-૧૨૫-૮ ॥

બ) વાક્યોનું વિવરણકરો. (ગમે તે બે)

8

Explain the sentences. (any two)

- 1) इन्द्रियनित्यं वचनमौदुम्बरायणः।
- 2) भावप्रधानमाख्यातं।
- 3) परः संनिकर्षः संहिता।पदप्रकृतिः संहिता।

Q.3 યાસ્કાચાર્ય પ્રમાણે નિર્વચનના સિદ્ધાંતો વિશે ચર્ચા કરો.

20

Discuss the principles of નિર્વચન according to Yaskacharya.

અથવા

OR

'મન આવર્તન સૂક્ત' માં રજૂ થયેલા વિચારોનું મૂલ્યાંકન કરો.

20

Evaluate the ideas presented in the 'મનઆવર્તનસૂક્ત'.

Q.4 સાતમા અધ્યાયને આધારે યાસ્કાચાર્યનું દેવતા વિષયક ચિંતન વર્ણવો.

20

Describe Yaskacharya's philosophy about gods following the seventh chapter.

અથવા

OR

'જ્ઞાનસૂક્ત' પર સવિસ્તાર ચર્ચા કરો.

20

Discuss in detail on જ્ઞાનસૂક્ત.

Q.5 અ) ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે)

14

Write a short note. (any two)

- 1) षड्भावविकारः।
- 2) निरुक्त प्रयोजनानि।
- 3) मृत्युदेवता सूक्त।
- 4) विवाह सूक्त।

ब) निर्वचनो आपो. (गमे ते त्रण)
Give etymology. (any three)

6

- 1) निऋति।
- 2) समुद्र।
- 3) पुरुष।
- 4) अग्नि।
- 5) अध्वर्यु।

*****